otcovsky prehovoril Preosvietený vladyka Nikolaj. Vyjadril radosť nad skutočnosťou, že taká malá hŕstka veriacich, aká žije na uvedenej farnosti, dokázala spolu so starostlivým a usilovným duchovným, prot. Jánom Sovičom, administrátorom farnosti Driečna, dať do náležitého poriadku chrám, a preto smelo ich môže uviesť za príklad aj ostatným farnostiam. Po ňom vyjadril vďaku Bohu za pomoc pri realizovaní tohto šľachetného podujatia prot. Ján Sovič. Poďakoval sa Preosvietenému vladykovi Nikolajovi za posviacku chrámu, duchovným za spoločné modlitby, maliarovi A. Chochrunovi za prevedenú maľbu chrámu, kurátorom a všetkým veriacim za pomoc a každú prácu, akú pri obnove chrámu vykonali. Odpustil verejne všetkým, ktorí mu v šľachetnej práci robili prekážky a vyzval všetkých k vzájomnej radosti z diela, ktoré s Božou pomocou a dobrými ľuďmi vykonal. Potom nasledovala večierňa s „myrovaním". Po archijerejskom požehnaní sa veriaci so svojimi hosťami rozišli, plní radosti a duchovného nadšenia, že zámer, ktorý uchovávali v svojom srdci oddávna, sa im splnil.

—MK—

Pravoslávna bohoslovecká fakulta oznamuje:

Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove prijme v školskom roku 1987—1988 uchádzačov o teologické štúdium za týchto podmienok:

a) Do Jednoročného prípravného kurzu pri PBF môžu byť prijatí uchádzači, ak majú aspoň 17 rokov, ale nemajú ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou.

b) Do 1. ročníka PBF môžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú úplné stredoškolské vzdelanie s maturitou (gymnázium).

Vlastnoručne napísanú žiadosť treba zaslať na adresu: Pravoslávna bohoslovecká fakulta, ul. Sládkovičova 23, PSČ 080 80 Prešov.

Predložte tieto doklady:

1. krstný list, 2. posledné školské vysvedčenie, 3. životopis v dvoch vyhotoveniach, 4. lekárske vysvedčenie o zdravotnom stave, 5. odporúčanie miestneho duchovného.

Žiadosti sa prijímajú do 30. apríla 1987. Prijímacie pohovory sa budú konať na dekanáte PBF, o čom každý uchádzač bude včas vyrozumený.

Dekanát PBF

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislave. Redakcia: 080 01 Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický redaktor prot. doc. P. Kormaník. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávku prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/0 z 27. 12. 1972. Číslo indexu: 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA a METODA

Roč. XXXIII/1987/ 1

MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKOSLOVENSKU

Odpustové slávnosti v Šamudovciach

Odpustové slávnosti v šamudovskej farnosti boli pre veriacich plné očakávania, lebo v ten deň sa mala skutkom naplniť ich dávna túžba. Vekmi zašlé lavice narúšali estetický vzhľad síce neveľkého, zvonku ničím nevzbudzujúceho chrámu, ale interiérom budiaceho dojem monumentálnosti. A práve na odpustové slávnosti sme si želali, aby nové lavice boli posvätené a dané do užívania. Pritom ani vo sne sme si netrúfali pomyslieť, že tento úkon vykoná Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa. A hľa, neskutočné stalo sa skutkom, keď nám bolo oznámené, že na odpust v nedeľu 5. 10. 1986 dostaneme vzácnu návštevu a odpustové bohoslužby a slávnosti chrámového sviatku v česť Pokrova Presvätej Bohorodičky vykoná najvyšší predstaviteľ našej Cirkvi.

A tak už dávno pred 9. hodinou, kedy bol ohlásený príchod vzácnych arcipastierov, veriaci naplnili chrám a jeho okolie vo veľkom počte. Konečne sa otvárajú dvere auta, vystupuje Jeho Blaženstvo Dorotej a hneď na bráne je vítaný staroslovanským zvykom chlebom a soľou kurátorom br. Jurajom Koščom. Za ním pristupujú deti s kvetmi a jednoduchými básničkami. Za hlaholu zvonov sa sprievod uberá k chrámovým dverám, kde čaká duchovenstvo. Srdečne ho víta miestny duchovný, ktorý nakoniec v mene všetkých veriacich prosí Jeho Blaženstvo Doroteja o posvätenie nových lavíc, „...aby náš chrám bol ešte krajší a my sa v ňom dobre cítili, radi do neho prichádzali, aby naše duše plesali a povznášali sa k Bohu". Po uvítaní za mohutného spevu „Dostojno jest..." vchádza Vladyka do chrámu. Po vchodných modlitbách a po posvätení lavíc sa začína svätá liturgia, ktorú slúži Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa, za spoluslúženia Jeho Preosvietenosti Jána, biskupa michalovského a duchovenstva. Po zaambonnej modlitbe sa k veriacim otcovskými slovami prihovára vo svojej kázni Jeho Blaženstvo Dorotej. Počas večierne sv. olejom mazali veriacich obidvaja vladykovia. Potom nasledovala obchôdzka okolo chrámu s čítaním svätých evanjelií. Pred chrámovými dverami ujíma sa slova Jeho Preosvietenosť Ján a v spomienkach sa vracia do minulosti, do čias, keď ako duchovný účinkoval na tejto farnosti a vyjadruje úprimnú radosť, že farnosť sa zveľaďuje na radosť Cirkvi a na slávu Božiu.

Odpustové bohoslužby a slávnosti sa chýlia k svojmu koncu a všetci prítomní na tomto eucharistickom zhromaždení cítia, že prežili vzácne chvíle jednoty viery a prijatie Ducha Svätého. V prostote srdca každý si želá, aby neboli ojedinelé. Preto na záver zaznieva na počesť arcipastierov mohutné Mnohaja i blahaja ľita.

„Jedno som prosil od Hospodina, to žiadať budem: môcť bývať v dome Hospodinovom po všetky dni svojho života, vidieť láskavosť Hospodinovu a kochať sa v Jeho chráme" (Žalm 26, 4).

Na obálke chrám Svätej Trojice v obci Cejkov (r. 1805).

Foto: prot. Štefan Horkaj

Pred vážnou zodpovednosťou

Prežili sme v radosti a požehnaní Vianočné sviatky, Nový rok i Bohojavlenije a znovu sme sa ocitli pred radom dní roka 1987, v ktorom hneď na začiatku máme si uvedomiť svoju veľkú zodpovednosť pred Bohom i ľuďmi — ako kresťania i občania — za svoj duchovný i každodenný život, za naše postoje voči svetu a človeku.

Na začiatku uplynulého roka prosili sme Otca nebeského o požehnanie a pokoj, čoho sa nám všetkým v hojnosti dostalo, hoci mnohé národy vo svete toto všetko nemali a museli znášať všelijaké príkoria a utrpenia, sociálnu biedu a nespravodlivosť. Mnohí sa ani nedožili tohto roka, lebo ich životy boli predčasne ukončené hladom, nemocami alebo i násilnou smrťou. Preto je na nás, aby sme boli bdelí duchom a žili tak, ako nás tomu učí zjavená Božia pravda a nesklonili sa k nijakému zlu, lebo zlo prináša nešťastie, biedu a utrpenie.

Život našich národov prebiehal v minulom roku v znamení tvorivej práce, úspechov, požehnania a radosti, hoci treba povedať aj to, že sme sem-tam zažili i neúspechy a nedostatky, ktoré varujú a nabádajú nás k tomu, aby sme ich v tomto roku neopakovali. Len zlý kresťan opakuje staré hriechy, dokazuje nimi, že neučinil ozajstné pokánie, že nevyrástol vo viere a nevyužil dary Ducha Svätého, ktorými nás Otec nebeský obdaroval pre naše spoločné dobro. Mohli sme urobiť viac a lepšie než sme urobili, mohli sme dosahovať vyšší stupeň dokonalosti, mohli sme sa viacej a úprimnejšie modliť, mohli sme zasiať viac pravdy a lásky, ako sme to urobili. V tomto ohľade je pre nás veľmi poučné podobenstvo evanjelia o nerodiacom figovníku, ktorý jeho hospodár mohol vyťať, ale rozmyslel si to a na prosby záhradníka ho ešte ponechal. Počujme, čo hovorí evanjelium: „Pane, ponechaj ho ešte za rok, až ho okopem a pohnojím, či by azda potom nepriniesol ovocie. Ak nie, vytneš ho" (Lk 13, 8—9). Koľko takých rokov čakania na ovocie, rokov milosrdenstva prešlo, keď Otec nebeský odďaľoval svoj zákrok vo svete i v Cirkvi, lebo ani vo svete ani v Cirkvi nemôžeme hospodáriť po svojom, ale podľa pravdy a spravodlivosti. Neskúšajme trpezlivosť Otca nebeského, ale konajme Jeho svätú vôľu, aby svet mohol žiť ešte dlhé roky v pokoji a spravodlivosti, aby Cirkev mohla zvestovať slovo života všetkým ľuďom na svete, lebo je to ich perspektíva. Iba zlí ľudia pripravujú svetu inú

a Bohu i zdravému rozumu sa protiviacu perspektívu, ktorá ani perspektívou nie je, je to cesta záhuby a smrti.

Je nepekné a bolí nás to, ak v radoch kresťanov vidíme ľudí indiferentných, ľahostajných, formálnych, ktorí na tele Cirkvi iba prežívajú, ale ovocie Ducha neprinášajú, lásku a pokoj neroznášajú a skutky dobra a spravodlivosti nekonajú. Cirkev, ako dobrá matka, sa ešte stále za nich prihovára u Otca nebeského, aby ich nevytínal zo svojej vinice, ale dokedy to tak môže byť? Chápajme dni tohto roka ako čas Božej milosti, ktorú nesmieme prijímať nadarmo. Lenivému služobníkovi Boh povie jedného dňa tieto slová: „Ty zlý a lenivý sluha, nad málom si bol neverný" (Mt 25, 26). Takíto ľudia mali by si vziať k srdcu napomenutie svätého apoštola Pavla: „Prebuď sa, kto spíš, vstaň z mŕtvych, a zaskvie sa ti Christos" (Ef 5, 14). Boh ako dobrý hospodár bdie nad svojou vinicou — Cirkvou, lebo ju sám nasadil, ale úlohu starať sa o túto vinicu zveril aj svojim učeníkom. Spomínaný apoštol Pavel to vyslovil týmito slovami: „Bedlite teda o seba a o celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby ste pásli Cirkev Božiu, ktorú si vydobil svojou krvou" (Sk 20, 28). Mnohé sme v tomto duchu urobili, ale mnohé ešte treba urobiť, aby Boh neodňal od nás svoju milosť ako od neverných služobníkov. Posledný snem našej Cirkvi nás vyzval k zodpovednosti v Cirkvi i k zodpovednosti za svet. Je to spoločný hlas Ducha Svätého a Jeho svätej Cirkvi. Nezabúdajme preto ani len na moment na naše povolanie, za ktoré sa budeme zodpovedať Bohu i svetu, lebo Cirkev je tu pre dobro sveta a človeka, je svetlom a soľou zeme, požehnaním sveta.

V minulom roku boli sme svedkami toho, že život našej Cirkvi bol poznamenaný mnohými dobrými činmi v jej vnútornom živote i v spolupráci s ostatnými pravoslávnymi i nepravoslávnymi Cirkvami, o čom sme našich čitateľov často a podrobne informovali. Urobili sa určité kroky v smere budúcej jednoty kresťanstva, hoci z druhej strany všetci sme si uvedomili, aký je to zložitý problém, ako ťažko sa dostáva idea jednoty a bratstva do vedomia kresťanov, ba videli sme aj zjavne protiekumenické snahy, ktoré, keby mali pokračovať, môžu anulovať to, čo už bolo za cenu veľkého úsilia dosiahnuté.

Spolu so všetkými mierumilovnými ľuďmi na svete sledovali sme veľký zápas o zachovanie života a pokoja na Zemi, zápas o nastolenie spravodlivých medzinárodných i spoločenských vzťahov a poriadkov. Mimoriadne veľkú mierovú iniciatívu prejavili socialistické štáty na čele so ZSSR. Táto krajina prejavila pred celým svetom veľkú snahu o zastavenie zbrojenia, zastavenie jadrových skúšok, odvrátenie militarizácie kozmu s tým, aby boli vytvorené predpoklady pre postupné a plné odzbrojenie. Žiaľ, krajiny NATO na čele s USA nedocenili význam týchto iniciatív a pokračujú ďalej vo svojich militaristických snahách s cieľom previesť aj militarizáciu kozmu, čo si svet neželá

a nemôže želať, lebo všetky tieto miliardové hodnoty potrebuje na celkom iné ciele: na pomoc rozvojovým krajinám, na odstránenie biedy a hladu, negramotnosti a ďalších neduhov, ktoré denne strpčujú život miliónov ľudí na celom svete a nútia krajiny s mierovou politikou, vynakladať zbytočné veľké prostriedky na zbrojenie v záujme svojej vlastnej bezpečnosti. Úprimne podporujeme toto veľké mierové úsilie, lebo vieme cenu ľudského života. Život je Boží dar a Boh dal Syna svojho jednorodeného na kríž, aby bol z moci zla spasený každý človek a bol účastníkom života večného, lebo pre tento život sme boli stvorení. Či sa môžeme spreneveriť tomuto daru a nášmu poslaniu v tomto svete? Isteže nie! Boh nás povolal k životu, preto život je pre nás najväčšia hodnota a pre jeho zachovanie tu na Zemi i vo večnosti budeme usilovne pracovať. Na prvom mieste musí tu byť uvedomelá výchova každého narodeného človeka pre pokoj a spravodlivosť, lebo je to jedna z rozhodujúcich ciest k nastoleniu pokoja vo svete.

S takými a podobnými pocitmi rozlúčili sme sa s rokom 1986 a vstúpili do roku 1987. Veríme, že Boh bude k nám milostivý, že vypočuje všetky naše prosby a modlitby, že bude žehnať náš ľud pokojom, že požehná všetky naše dobré predsavzatia. O čo by sme mali prosiť Boha v prvých dňoch tohto roka? Snáď najlepšie bude spomenúť to, čo je vyjadrené v modlitbe liturgie svätého Bazila Veľkého. Hovorí sa v nej: Spomeň si Bože, na svätú Cirkev od končín Zeme, daj jej pokoj, utvrď každý chrám a tých, čo v ňom prinášajú obete za spásu sveta, spomeň si na tých, čo konajú dobročinnosť a pamätajú na nešťastných, spomeň si na tých, ktorí dňom i nocou sa modlia za dobro tohto sveta, spomeň si na tých, ktorí v tomto svete žijú v zbožnosti a zdržanlivosti, spomeň si na náš národ a jeho vládu i vojsko, korunuj ich zbraňou pravdy a spravodlivosti a ochraňuj nás pred národmi, ktoré si želajú vojny, daj nám pokoj, ktorý by nikto neodňal od nás, aby sme tak všetci žili v pokoji a každej čistote a zbožnosti. Spomeň si, Bože, na všetkých, ktorí pre rôzne príčiny nemôžu byť účastní svätých bohoslužieb, lebo konajú službu. Zachovaj Bože v láske a jednomyseľnosti všetky manželstvá, dietky vychovaj, mladých nauč, starých posilni, malomyseľných poteš, rozptýlených zhromaždi, poblúdilých obráť a zjednoť vo svojej svätej Cirkvi, od hriechu osloboď, s cestujúcimi cestuj, zastaň sa vdov a ochráň siroty, zajatých a uväznených vysloboď, nemocných uzdrav, pomôž všetkým trpiacim. Spomeň si, Bože, na všetkých tých, ktorí nás milujú, ale aj na tých, čo nás nenávidia, spomeň si na všetkých ľudí a všetkým daruj hojnosť svojej milosti, lebo Ty vieš potrebu každého.

Takými a podobnými prosbami a modlitbami máme sa obracať na milostivého Boha po všetky dni nového roka, lebo tomu všetkému naučil nás Boh vo svojom Synovi Isusu Christu, svätí apoštoli, svätá Cirkev a všetci verní služobníci Christovi. Je potrebné, aby sme si osvojili toto liturgické a božské zmýšľanie, lebo máme v tom-

to smere mnoho nedostatkov. Keď sa tak stane a budeme na všetko a na všetkých modlitebne pamätať, rozpomenie sa na nás Otec nebeských v každej chvíli nášho života. Nech je požehnaný rok milosti Božej.

Prot. Štefan HORKAJ

MILOVANÝ SYN

„Ty si môj milovaný Syn, v Tebe sa mi zaľúbilo" (Lk 3, 22)

Druhá veľká udalosť Nového zákona, ktorú si pripomína svätá Cirkev liturgickým spôsobom, je krst Isusa Christa v Jordáne. Tým sa končí veľká etapa dejín ľudstva, ktorá trvala od pádu ľudstva a bola príliš poznamenaná mocou zla, a začína sa príhodný čas spásy celého ľudstva, ktorý splynie s večnosťou, s životom v Bohu. Vo vzťahu k Christu končí sa etapa Jeho skrytého života vo vzdialenom a zabudnutom meste Nazarete, v ktorom Christos rástol, mocnel, bol plný múdrosti a milosť Božia spočívala na Ňom (Lk 2, 40), a začína sa čas Jeho spasiteľného účinkovania v tomto svete.

Prvým Jeho činom bude prijatie krstu od Jána na rieke Jordán. Christos prichádza na miesto Jánovho účinkovania spolu s mnohými Izraelitmi a spolu s nimi čaká v pokore na svoje zvláštne stretnutie so svojím predchodcom — Jánom Krstiteľom. Christos bol dojatý pohľadom na zástupy, ktoré vo veľkom počte prichádzali k Jánovi, spontánne vyznávali svoje hriechy a na znamenie vnútornej premeny a obrátenia k Bohu ponárali sa do vĺn Jordánu. Boli to ľudia, ktorí úprimne očakávali Mesiáša, požehnané časy a chceli sa na Jeho príchod dokonale pripraviť. Cítili veľkú potrebu očistenia svojej duše, preto prosili Christovho predchodcu o krst pokánia. Tak sa naplňovali slová anjela, ktorý pri zvestovaní Jánovho narodenia povedal: „Mnohých zo synov izraelských obráti k Pánovi, ich Bohu; on sám pôjde vopred pred Ním v duchu v moci Eliášovej, aby srdcia otcov obrátil k synom, neposlušných k rozumnosti spravodlivých a tak ľud hotový pripravil Pánovi" (Lk 1, 16—17).

V tej dôležitej a rozhodujúcej chvíli prišiel prosiť o krst aj Isus Christos, hoci ho v skutočnosti nepotreboval, lebo prišiel na svet ako Bohočlovek nemajúci v sebe ani len tieň zla a hriechu.

Prišiel na tento svet z Ducha Svätého ako nový človek, nové stvorenie, nový Adam, prišiel ako Spasiteľ tohto sveta, prišiel, aby vzal na seba hriech tohto sveta, aby vyslobodil človeka i svet z moci zla a vrátil mu posvätenie, aby zmieril človeka i svet s Bohom. Aká dôležitá je teda udalosť Christovho krstu! Koľko v nej poníženia, lásky, pokory a obetavosti! Ako učí pravoslávna Cirkev, a je to vyjadrené aj v liturgických piesňach, tu na Jordáne začína sa pre Isusa cesta kríža. Neskôr Isus Christos pred učeníkmi i pred Pilátom a veľkňazmi viackrát prehlási, že On nato sa narodil a nato prišiel, aby spasil svet (Jn 18, 37) a vydal svedectvo o pravde. Krst Isusa Christa predstavuje veľký čin Boží, ktorým sa uskutočňuje odveký plán našej spásy, naplňujú sa všetky Božie zasľúbenia o našej spáse.

Isus teda nevyznával pred Jánom svoje hriechy, lebo ich nemal, prijal však krst, aby nám otvoril brány do večného života a zjavil nám Otca i Ducha Svätého. Preto sa udalosť Christovho krstu nazýva v liturgických knihách našej Cirkvi B o h o j a v l e n i j e m, zjavením sa Boha v Trojici, ktoré sa tak stáva základom nášho poznania Boha a Jeho pravdy. Krst Isusa Christa odhaľuje a dosvedčuje Jeho synovstvo u Boha; nie je to teda krst obyčajného človeka, ale Mesiáša — Syna Božieho. Nikde inde sa Svätá Trojica nezjavila tak výrazne ako pri krste Christovom. Z evanjelia sviatku počuli sme slová, ktoré hovoria, že v čase krstu Isusa Christa „otvorilo sa nebo" (Lk 3, 21), to nebo, ktoré až doteraz bolo pred nami pre hriech zatvorené. Zostúpenie Ducha Svätého na Isusa a hlas Otca nebeského: „Ty si môj milovaný Syn, v Tebe sa mi zaľúbilo" (v. 22) sú neklamným svedectvom o tom, že došlo k ozajstnej teofánii — bohojavleniju, čiže k zjaveniu sa trojjediného Boha — Otca, Syna i Ducha Svätého. Toto zjavenie sa Boha urobilo krst výnimočnou udalosťou s veľkým významom pre celé ľudstvo, lebo v Christu si Boh zaľúbil aj všetkých nás. Túto pravdu anjeli zvestovali pri Jeho narodení od Panny Márie v Betleheme (Lk 2, 14). Svedectvo Otca nebeského a zostúpenie Ducha Svätého má v tomto momente veľký význam, lebo dielo spásy sa uskutočňuje z vôle Otcovej a Duch Svätý pomazuje Christa ako Mesiáša na Jeho spasiteľskú službu svetu. Preto Christos bude často pripomínať, že plní vôľu Otca nebeského, že skutky, ktoré On koná, sú vlastne skutkami Otcovými, a o Duchu Svätom sa vyjadril v nazaretskej synagóge slovami: „Duch Pánov nado mnou; lebo pomazal ma zvestovať chudobným evanjelium, uzdravovať skrúšených srdcom, poslal ma hlásať zajatým prepustenie a slepým navrátenie zraku, utláčaným oslobodenie, a zvestovať vzácny rok Pánov" (Lk 4, 18). V spore s farizejmi sa vždy odvolával na to, že koná svoje skutky mocou Ducha Svätého, čo bolo nezlomným znamením toho, že prišlo k ľuďom Božie kráľovstvo (Mt 12, 28).

Fakt prítomnosti Ducha Svätého pri krste Isusa Christa je veľmi významný, lebo aj náš krst vodou je obrátením sa k Bohu, po ktorom nasleduje krst milosťou Ducha Svätého, čiže krst ohňom a Duchom Svätým (Lk 3, 16). Duch Svätý je Ten, ktorý nás obnovuje, posväcuje, nanovo rodí, aby sme spolu s Christom boli opäť synmi Božími. Túto veľkú pravdu o našom synovstve u Boha jedinečným spôsobom vyjadril svätý apoštol Pavel v liste galatským kresťanom: „Ale keď prišla plnosť času, poslal Boh Syna svojho, narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom, aby vykúpil tých, čo sú pod zákonom, aby sme prijali synovstvo. A keďže ste synovia, poslal

nám Boh do srdc Ducha svojho Syna, volajúceho: Abba! Otče! Takže už nie si sluha, ale syn. A ak syn, tak aj dedič Boží cez Christa" (Gl 4, 4—7). Christos zostal verný Otcovi vo všetkom, od narodenia až do nanebovstúpenia, teda aj v krste, preto aj nám treba zachovať vernosť Bohu vo všetkom, lebo sme sa stali synmi Božími v Christu a v Duchu Svätom. Svedectvom o tom má byť náš každodenný život, lebo Duch Svätý nás neopúšťa. Či sa modlíme, či pracujeme, či cestujeme, či sme na bohoslužbe, všade je s nami náš Utešiteľ a Učiteľ pravdy Duch Svätý. Všetko toto vzišlo z krstu Christovho na Jordáne, zo zostúpenia na Neho Ducha Svätého, ktorého On udeľuje všetkým svojim verným. Aj pri našom vzkriesení bude to Duch Svätý, ktorý oživí naše mŕtve telá a predstaví nás Christu v sláve, aby sme boli pojatí na Jeho pravicu, On bude ešte vtedy liečiť naše nemoce, doplňovať pre modlitby Cirkvi to, čoho sa nám nedostáva, aby sme obstáli na súde Božom a boli pozvaní Otcom do Jeho večného Kráľovstva.

Ako Christos ani na minútu nezabudol na to, k čomu Ho zaväzoval krst na Jordáne, tak nesmieme ani my zabúdať na náš krst, v ktorom sme sľubovali vernosť a vieru v Christa. Tu si treba pripomenúť opäť slová svätého apoštola Pavla, ktorý na inom mieste napísal: „Alebo či neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nie ste sami svoji? Veď veľmi draho ste boli kúpení! Oslávte Boha svojím telom i svojím duchom, čo oboje náleží Bohu" (1 Kor 6, 19—20).

Svedectvo Otcovo na Jordánu je teda výzvou všetkým nám, aby sme nasledovali Jeho milovaného Syna Isusa Christa, lebo v Ňom máme navždy dostup k Otcovi. Treba však pamätať na našu slabosť a s pokorou prichádzať k Christu, v čom nám je príkladom svätý Ján Krstiteľ. Keď ho Christos požiadal o krst, vyznal svoju nehodnosť, ale splnil vôľu Božiu tak, ako mu Christos poručil, lebo to bola vôľa Otcova. Aj my prichádzajme k Christu s vedomím svojej nehodnosti a On nás prijme pre veľkosť svojho milosrdenstva a poručí aj nám plniť veľké veci v tomto svete, ako to poručil svojím apoštolom a cez nich ich nástupcom a všetkým svojim verným.

Christos prišiel na Jordán, aby vytvoril cestu do ľudských srdc, aby povedal raz a navždy všetkým ľuďom, že On je Cesta, Pravda a Život, že On je tá brána, ktorou sa vchádza do života večného. Choďme teda touto Cestou, hľadajme túto Pravdu, aby sme mali v Ňom Život. Christos ako človek je neodlučne spojený so Svätou Trojicou, ale Jemu išlo predovšetkým o to, aby v tejto neodlučnej jednote sa ocitol každý človek, lebo Boh chce, aby všetci ľudia boli spasení a došli k poznaniu Pravdy. Iba vtedy môže človek žiť plnosťou života, ktorý nám daroval Boh.

Táto veľká pravda bola slávnostne potvrdená na hore Tábor, kde opätovne zazneli slová: „Toto je môj vyvolený Syn; Jeho poslúchajte" (Lk 9, 35). Tretíkrát to bolo pred Jeho utrpením, keď Otec nebeský ešte raz potvrdil mesiášske poslanie Christovo, ktoré bolo potom korunované slávnym vzkriesením a nanebovstúpením, ktoré máme v Duchu Svätom nasledovať aj my.

Všetko toto nás učí, že krst je počiatkom cesty spásy. Na tom, čo krst udeľuje, treba ďalej budovať za pomoci Ducha Svätého, aby naše skutky obstáli pred tvárou Božou, pred Božím súdom, pred Božou spravodlivosťou. V každej chvíli nášho života treba prejavovať triezvosť, pripravenosť, ochotu k dobrým skutkom, lásku, spravodlivosť, otvorenosť pre pôsobenie Božej milosti, lebo Boh je s nami všade. V každom takomto skutku overujeme svoju vernosť. Urobíme skutok lásky a spravodlivosti voči svetu a ľuďom, potvrdíme, že sme Christovi, neurobíme tak, potvrdíme, že nie je v nás ani Christos, ani Duch Svätý, lebo ich prítomnosť v srdci človeka sa overuje a prejavuje skutkami Božími. Christos celý svoj život potvrdzoval, že je Syn Boží a Spasiteľ sveta až do smrti na kríži, preto Mu dal Boh miesto po svojej pravici. To isté máme urobiť aj my, lebo Christos jasne povedal: „Nech sa vám srdce nestrachuje! Verte v Boha a verte vo mňa! V dome môjho Otca je mnoho príbytkov... Idem vám pripraviť miesto... A cestu, kam idem, znáte... Ako mňa miloval Otec, aj ja som miloval vás; zostaňte v mojej láske" (Jn 14, 1, 4; 15, 9).

Zostaňme v láske Christovej, lebo kto v Ňom prebýva, prebýva aj v Otcovi i Duchu Svätom. Taká je naša cesta spásy, taká je cesta života večného. Začína svätým krstom, potom pokračuje v Duchu Svätom až k plnej jednote s Bohom vo večnosti. Aby tomu tak bolo, treba dodržať sľub, ktorý sme dali pri svätom krste — „veriť a slúžiť Christu". Lebo o verných pracovníkoch vo vinici Pánovej Christos povedal: „Správne, dobrý a verný sluha, nad málom si bol verný, nad mnohým ťa ustanovím; vojdi v radosť svojho Pána" (Mt 25, 23). To je cieľ nášho kresťanského života — „vojsť do radosti svojho Pána" — Isusa Christa, čiže do večného života, do radosti Svätej Trojice, „lebo táto nás spasila".

Zakončime túto našu úvahu nad sviatkom Bohojavlenija slovami prekrásnej bohoslužobnej piesne, ktorá znie:

„Dnesj nebese i zemlj Tvorec prichodit plotiju na Iordan, kreščenija prosjaj bezhrišnyj, da očistit mir ot lesti vražija, i kreščajetsja ot raba Vladyka vsjačeskich, i očiščenije vodoju rodu čelovičeskomu darujet, tomu vozopijem: javlejsja Bože naš, slava Tebi" (St. na lit.).

Prot. Štefan Pružinský

Významná udalosť

v živote Rumunskej pravoslávnej cirkvi

Po uplynutí piatich mesiacov od úmrtia patriarchu Justína (Moisescu) — času „vdovstva" Rumunskej pravoslávnej cirkvi, 9. novembra 1986 Snem Cirkvi v súlade s kanonickými pravidlami a Ústavou Cirkvi uskutočnil voľbu patriarchu. Spomedzi mnohých archijerejov bol podľa Božej vôle a hlasu Cirkvi zvolený metropolita moldavský a súčavský Vysokopreosvietený Teoktist. Na intronizáciu nového patriarchu medzi ostatnými pravoslávnymi Cirkvami dostala pozvanie aj naša Cirkev. Reprezentoval ju Jeho Blaženosť Dorotej v sprievode prot. dr. Jaroslava Šuvarského, kancelára Úradu Metropolitnej rady. Boli tu zastúpené aj iné Cirkvi: koptská, indická (malabarská), rímskokatolícka, anglikánska, protestantské a reformované cirkvi, Svetová rada cirkví, Konferencia európskych cirkví a iné. Prítomný bol tiež jeruzalemský patriarcha Bulharskej cirkvi Jeho Svätosť Maxim. Slávnosť intronizácie sa začala v nedeľu 16. novembra ráno božskou liturgiou a spieval veľký cirkevný zbor. Intronizácia novozvoleného patriarchu sa uskutočnila pred koncom liturgie zvlášt-

nou ekteniou a modlitbou. Potom bol prečítaný životopis patriarchu Teokista a Dekrét — rozhodnutie Snemu o voľbe patriarchu. Toto rozhodnutie bolo napísané na pergamene veľkého formátu (100x70 cm) opatrenom veľkou pečaťou Posvätnej synody a podpismi všetkých archijerejov Posvätnej synody. Dvaja z členov Synody priniesli patriarchovi biely klobúk s briliantovým krížom. Nasledovala druhá modlitba, po ktorej začali pozdravy od Posvätnej synody, vlády, od jeruzalemského a bulharského patriarchu. Bolo prečítané pozdravné posolstvo patriarchu moskovského a celého Ruska Pimena.

Na tieto pozdravy odpovedal Jeho Blaženosť patriarcha rumunský Teoktist s obšírnou rečou. Zdôraznil, že sa pokorne podrobil vôli Snemu, ktorý vyjadril hlas celej Cirkvi. Uvedomuje si zodpovednosť a vážnosť novej služby Bohu, Cirkvi a spáse celého národa, preto spolu so všetkými archijerejmi bude sa pridržiavať základných princípov, dogmatického učenia, kanonických pravidiel a Ústavy Cirkvi. Ako v minulosti, aj teraz sa správa Cirkvi bude uskutočňovať cez Synodu, patriarcha sa bude snažiť vykonať to, čo nedokončil jeho predchodca a tiež nové požiadavky života Cirkvi.

Patriarcha Teoktist vyslovil úprimnú vďaku za prejavenú k nemu dôveru a voľbu a ujistil prítomných, že venuje Rumunskej pravoslávnej cirkvi všetky svoje sily a skúsenosť. Poďakoval sa všetkým, ktorí mu blahoželali a vláde, ktorá vzala na vedomie jeho voľbu. Všetkých prosil o modlitby, aby mu bol Boh nápomocný v tejto zodpovednej službe. Ako v minulosti, aj teraz chce venovať veľkú pozornosť obrane spravodlivého pokoja na Zemi, tiež ekumenickému hnutiu, ktoré prešlo do dôležitého dialógu. Vlastenecká činnosť bude nerušene pokračovať, lebo je to v službách a k dobru vlastného národa, ktorý si zvolil socialistickú formu občianskeho života. Po tom diakoni vyslovili niekoľko prosieb zo „suhubej" ektenie za nového patriarchu a za všetkých prítomných a modliacich sa. Po týchto prosbách nasledovalo „mnoholitstvije" patriarchovi, štátnej správe, biskupom, duchovenstvu a celému ľudu.

Po intronizácii uskutočnilo sa krátke prijatie u členov vlády a za prítomnosti činiteľov hlavného mesta, delegátov — hostí, arcipastierov a veriacich Rumunskej pravoslávnej cirkvi, ktoré prebehlo v družnej besede. Bola urobená spoločná fotografia a poriadok intronizácie bol filmovaný, aby sa stal dokumentom dejín Cirkvi.

Slávnostné pohostenie bolo usporiadané v hoteli Bukurešť pre 300 účastníkov, kde boli vyslovené ďalšie pozdravy na adresu patriarchu. Ako prvý prehovoril Jeho Blaženosť Dorotej, metropolita pražský a celého Československa. Jeho pozdravné slovo uverejňujeme v plnom znení. Večer bol pre hostí usporiadaný koncert, na ktorom bol aj patriarcha Teoktist. V pondelok 17. novembra patriarcha Teoktist uskutočnil s hosťami exkurziu do monastiera Curdeiastie. Tu bola vzdaná úcta svätyniam, bol slúžený moleben a predstavený monastiera, biskup Gerasim, privítal hostí a svojho patriarchu.

Tu v monastieri bol daný spoločný obed, ktorý bol sprevádzaný družnou besedou a vystúpeniami hostí. Na záver prehovoril patriarcha Teoktist. Taká je krátka správa o udalosti v živote Rumunskej pravoslávnej cirkvi. Cirkev má mnohé diela a vlastnú tlačiareň. V utorok 18. novembra naša delegácia bola na audiencii u Jeho Svätosti patriarchu, kde sa hovorilo o veciach, ktoré zaujímajú obe naše Cirkvi a hneď na to boli sme pozvaní na obed k patriarchovi.

Vzájomne sme sa upevnili a vyslovili sme spoločné modlitby „o mire vseho mira i o blahostojanii svjatych Božijich Cerkvej" a šťastné sme sa vrátili do posvätnej ohrady našej Cirkvi.

REČ
metropolitu Doroteja na intronizácii Blaženejšieho patriarchu celého Rumunska Teoktista v Bukurešti 16. novembra 1986

Veľkú udalosť pripravil Pán u milovanej sestry, Rumunskej pravoslávnej cirkvi. V minulých dňoch po úmrtí v Pánu blaženého vladyku patriarchu Justína, naša Cirkev vzájomne prežívala stratu Cirkvi, v ktorej sa teraz nachádzame. Teraz však z vôle Svätého miestneho snemu a z celého radu vynikajúcich arcipastierov tejto svätej Cirkvi, Božia prozreteľnosť ukázala na svojho pokorného služobníka, Vysokopreosvieteného Teoktista, bývalého moldavského a sučavského metropolitu, ktorého za všeobecného jasotu a s pokornou modlitbou vyzdvihuje na historickú patriarchálnu katedru našej duchovnej sestry — Rumunskej pravoslávnej cirkvi. Takto už býva na našej životnej ceste, o čom hovorí aj žalmista slovami: „Večer sa rozšíri plač, ale k ránu je plesanie" (Ž 29, 6).

Aj nás Pán povolal do tejto posvätnej vinice, aby sme mali účasť na tejto radosti (1 Kor 5, 4). Pohnutí úprimnou láskou, naplnení sme radosťou a potešením (2 Kor 7, 4) pre tento slávnostný deň, kedy na patriarchálnu katedru vystupuje dôstojný hierarcha, Jeho Svätosť Teoktist, námestník Cézarey Kapadockej, metropolita Uhro-Valašský, patriarcha celého Rumunska.

Vaša milovaná Blaženosť!

Miestny snem Matky Cirkvi objektívne ocenil Vašu obetavú arcipastierskú, mierovú a vlasteneckú činnosť v minulosti, keď ste vstúpili na službu vo vinici Christovej a na službu Bohu, Cirkvi a svojmu ľudu. Ako arcipastier neobmedzovali ste sa na prácu v iba Vám určenej eparchii a neskôr metropolii, pre ktoré ste boli centrom ich jednoty. Mocným a presvedčivým slovom učili ste všetkých ochrane viery, ktorá je zohrievaná láskou k Bohu, blížnym a k rodnému ľudu. Vaša plodná činnosť presahovala hranice Vašej Cirkvi. Vynikajúco a autoritatívnym spôsobom ste tlmočili pravdu svätého Pravoslávia, čo sa prejavovalo predovšetkým v príprave Svätého veľkého snemu, ekumenickom hnutí a v diele obrany pevného a spravodlivého pokoja na Zemi, ochrany posvätného daru života, v službe ľudského rodu a na slávu Božiu a zmierenie všetkých ľudí (2 Kor 5, 18). Všetko toto sa stretlo s veľkým uznaním; práca Vašej Blaženosti bola vysoko ocenená nielen vo Vašej Cirkvi, ale aj v Československu a v práci Kresťanskej mierovej konferencie.

Keďže mám česť zúčastniť sa na tejto historicko-cirkevnej udalosti u našej milovanej duchovnej sestry — svätej Rumunskej cirkvi, dovoľte, aby som v mene Posvätnej synody, v mene svojom i v mene môjho spolupracovníka prot. J. Šuvarského a v mene komunity našej Cirkvi v Československu Vás čo najsrdečnejšie pozdravil s voľbou a intronizáciou na patriaršiu katedru Vašich slávnych predchodcov patriarchov. Vo svojich skromných modlitbách vyprosujem pre Vás dobré zdravie a blahodatnú Božiu pomoc k úspešnej správe svätej, miestnej a Christovej Cirkvi v Rumunsku.

Úprimne Vám želáme, aby Vaša práca bola aktívna, plodná a Bohom požehnaná. Boh pokoja a lásky nech je s Vami (2 Kor 13, 11) na dlhé a šťastlivé roky patriarchátu.

Is polla eti, Despota.

32. nedeľa po sv. Päťdesiatnici (Zacheova)

Príbeh Pána nášho Isusa Christa s colníkom Zacheom, ktorý sme počuli v radostnej zvesti dnešného dňa vzkriesenia, zobrazuje nám našu dvojakú tvár, našu dvojakú úlohu, ktorú vo vzťahu k Isusovi a k ľuďom vo svojom okolí obyčajne predstavujeme. Svojím postojom voči pozvaniu a zároveň k ľuďom, u ktorých chce byť Christos tiež pozvaný ako hosť, stojíme na jednej strane ako Zacheus, u ktorého chce byť Isus hosťom a na druhej strane stojíme dosť často ako tí ľudia, ktorí poukazujú na to, že Isus vošiel k hriešnikovi. Ale Isus Christos chce byť hosťom každého človeka. On chce prísť k nám na návštevu. Pri každej svätej liturgii počujeme výzvu: „So strachom Božijim i viroju pristupite!". Pri každej svätej liturgii chce Pán Isus prísť k nám. Prijímame Ho s takou radosťou ako colník Zacheus, ktorý bol tak šťastný, že Isus mu venoval pozornosť a nehľadel na to, že Zacheus ako colník patrí medzi verejných hriešnikov? Alebo často stojíme v úlohe tých, ktorí iba poukazujú, že Isus vošiel k hriešnikovi. Ten a ten chodí každú nedeľu k sv. Prijímaniu, ale jeho život je taký a taký. Tá alebo iná osoba chodí každý deň do chrámu, sedí v prednej lavici, avšak ona nie je taká zbožná, akou sa robí, a keby ste videli, ako žije doma, atď.... S takýmito názormi sa bežne stretávame a možnože sa niekedy takto aj dívame na svojich susedov. Pán Isus sa však v dnešnej radostnej zvesti necháva sám pozvať a to ešte veľkým hriešnikom. Zacheus nemal vôbec v úmysle ísť a hovoriť s Isusom. On len tak náhodou išiel okolo, keď sa Isus uberal Jerichom. Iba zo zvedavosti vyliezol na strom, aby si z dobrého výhľadu prezrel Isusa Christa. Počul o Ňom mnoho zaujímavého a tak si Ho chcel prezrieť. Z toho vidíme, že Zacheus nemal v pláne pozývať Isusa. No Isus Christos, ktorý prišiel na tento svet práve hriešnikov zachrániť, sám od seba volá Zachea, aby zostúpil zo stromu a nechá sa od neho pozvať do jeho domu. Na ceste do jeho domu nastáva prerod v duši Zacheovej, stáva sa iným človekom, slovom, činí pokánie.

Áno, svätá tajina pokánia, svätá Eucharistia, slovo Božie a Božie Kráľovstvo sa aj dnes otvára pred každým. To sám Isus Christos ponúka každému človeku svoje pozvanie, aby mohol u ľudí prebývať (Zjav 3, 20). Tak prečo máme stále posudzovať toho alebo iného človeka, že je hriešnik? Veď sám Isus hovorí, že práve k týmto hriešnikom prišiel. V radostnej zvesti na žiadnom mieste nepočujeme z úst Spasiteľa, aby odháňal hriešnikov, alebo ich odmietal prijímať. Vždy sa ich zastával pred tými, ktorí na nich poukazovali. V dnešnej radostnej zvesti sa zastáva Zachea, lebo „dnes sa stalo spasenie tomuto domu, pretože aj on je synom Abrahámovým. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo bolo zahynulo" (Lk 19, 9—10). V inom príbehu sa zastáva kajúcej hriešnice pred farizejmi, ktorí opovrhovali jej pokáním. V dome colníka Matúša, keď Christa kritizovali, že stoluje s colníkmi a hriešnikmi, tento odpovedal: „Nepotrebujú lekára zdraví, ale chorí. Choďte teda a naučte sa, čo znamenajú slová: Milosrdenstvo chcem a nie obeť; lebo neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov" (Mt 9, 9—13). Všetci títo hriešnici, ako bol Zacheus, Levi, kajúci hriešnici, lotor na kríži po pravici, boli si vedomí svojich hriechov a slabostí. Preto zakúsili veľkosť Božej lásky v odpustení. Poznali duchovnú radosť, ktorá bola pre nich vzkriesením a novým životom. Aj Zacheus začína žiť novým životom. „Ajhľa, Pane, polovicu majetku dávam chudobným a ak som niekoho oklamal v niečom, vraciam to štvornásobne" (Lk 19, 8). To je nový program obráteného človeka.

Teraz si postavme Pána Isusa Christa do nášho konkrétneho života. Aký je náš vzťah k sviatosti pokánia, k Eucharistii, k Božiemu slovu a k Božiemu pozvaniu? Pán Isus chce byť hosťom. Dovolíme Mu vstúpiť do nášho príbytku, alebo hľadáme výhovorky, či dokonca posudzujeme iných ľudí, ktorí Ho nechali k sebe vstúpiť? Vošiel k hriešnikovi. Vošiel k mojej susedke. Zasa je u toho pána zo zadnej lavice. A prečo nie je u mňa? Čo bráni mne, aby vošiel a prebýval u mňa? Zamyslíme sa niekedy nad tým, nad sebou! Učiňme všetko preto, aby Isus mohol byť naším častým hosťom, a aby sa v našom srdci cítil dobre. Keby sme všetci vzali dnešné Božie slovo vážne, tak by sa muselo prestať s poukazovaním na druhých a začať preukazovať dobro aj iným. Zacheus pri stole Christovom nikoho neohováral, nikoho neposudzoval, ale sa sám rozhodol, že sa o iných ľudí bude starať lepším spôsobom, ako je iba poukazovanie na nich a ohováranie druhých. Zacheus sa rozhodol, že odteraz bude dávať. Zacheus sa od Isusa učí rozdávať. Pochopil, že Isus mu svojou návštevou daroval seba. Preto vo vzťahu k blížnym chce Isusa napodobňovať. Toto vyžaduje aj každé naše stretnutie s Christom. Christos nám pri stretnutí daruje sám seba. Chce, aby sme vo vzťahu k iným ľuďom činili to isté, aby sme sa rozdávali. Isus nám odpúšťa a ponúka lásku. I ty odpúšťaj a druhým pomáhaj! Už nehovor, že ten je taký a taký, ale si uvedom, že keby možno k tomuto svätému Prijímaniu nešli, boli by ešte horší. Máš vôbec právo niekoho takto posudzovať? Dal ti niekto také právo? Počuj, čo hovorí Christos: „Nesúďte, aby ste neboli súdení; lebo akým súdom súdite vy, takým budete súdení, a akou mierou meriate vy, takou bude vám namerané" (Mt 7, 1—2). Keď na teba príde také pokúšenie, že tvoj jazyk bude chcieť na niekoho poukázať, spomeň si na dnešnú radostnú zvesť. Isus chce milosrdenstvo. Uč sa teda byť k iným milosrdný. Isus chce byť hosťom u každého človeka. Prijímaj aj ty každého človeka. Isus chce milovať každého človeka. Miluj teda každého človeka. Isus chce obdarovať každého človeka. Jednaj podobne. Svojím zamietavým postojom nič nespravíš. Zacheus si bol vedomý svojej viny a napravil ju. Buď si vedomý aj ty svojich hriechov a snaž sa napraviť svoj život. Dnešný deň je dňom, kedy celá Božia rodina opäť oslavuje vzkriesenie Christovo, ktoré nám darovalo nový, plný život. Učiň každú nedeľu úprimnou besedou s Pánom Isusom a s blížnymi! Také je dnešné radostné posolstvo!

Václav MRÁKAVA, duchovný
Ostrava

Otázka mieru a spravodlivosti oslovuje všetkých

Otázka mieru a spravodlivosti vo svete skutočne oslovuje všetkých ľudí na zemi, pretože všetci sú zodpovední za ďalší osud sveta, za zachovanie posvätného daru života na našej planéte, života bez vojen a násilia. V tomto duchu zišli sa aj komisie Regionálneho združenia KMK v ČSSR — Komisia pre ľudské práva a Komisia pre podporu úsilia o odzbrojenie. Zhodne konštatovali, že „ľudské práva nesmú byť jednostranne zneužívané protimierovo, ako tomu dochádza pri nepochopení ich globálneho charakteru, obzvlášť pri obchádzaní zásady nevmešovania sa do práv iných národov". Sú „pripravení svojou prácou učiniť všetko pre to, aby sa život zachránil a naďalej rozvíjal pre blaho ľudstva".

Z týchto jednaní uvedených komisií vzišlo komuniké, ktoré v plnom znení uverejňujeme.

KOMUNIKÉ
zo zasadnutia komisií Regionálneho združenia KMK v ČSSR vo Vsetíne 22. — 24. 10. 1986

Komisia pre ľudské práva za predsedníctva prodekana prof. dr. K. Gábriša a dekana prof. dr. J. Smolíka sa sústredila na hlavnú tému: „V snahe o mierové budovanie spravodlivosti vo svete (úloha ľudských práv v tomto procese)" a komisia pre podporu úsilia o odzbrojenie za predsedníctva prof. dr. K. Nandráskeho na hlavnú tému: „Za záchranu a rozvoj života".

Na počiatku spoločného zasadania oboch komisií pozdravil účastníkov Ing. V. Janků, CSc., vedúci sekretariátu pre veci cirkevné vlády ČSSR.

KOMISIA PRE ĽUDSKÉ PRÁVA svoju tematiku spracovala s ohľadom na text z listu Jakubovho 3, 18: „Ovocie spravodlivosti rozsieva sa v pokoji tým, čo tvoria pokoj" a na podiel ľudských práv pri realizácii spravodlivosti vo svete tak, aby výsledkom bolo mierové spolužitie ľudstva.

Do celej problematiky uviedol referát predsedu komisie prof. dr. K. Gábriša na tému: „Mier a spravodlivosť — podiel ľudských práv na ich zachovaní". Referent poukázal na spojitosť nášho úsilia s konciliárnym procesom, ktorý smeruje k ústrednej téme: „Spravodlivosť, pokoj, zachovanie stvorenia".

Študijné referáty predniesli: prodekan prof. dr. P. Filipi, ktorý hovoril o nebezpečí mytizácie slobody, konsenior D. Molnár o blahobyte v reflexii biblického svedectva v súvislosti s ľudskými právami. Vyslovil základnú myšlienku, že sa človek právom môže podieľať na blahobyte len v súlade s dosiahnutým blahobytom druhých. Senior Jindřich Výborný referoval o otázke ľudských práv v Cirkvi.

V priebehu zasadania poslúžili výkladom Písma na texty Jk 3, 13—18; Lk 12, 16—21; Iz 2, 1—5 senior E. Mikó, farár J. Kecer a senior E. Huml.

Ovzdušie jednania bolo poznamenané nedávnou schôdzkou v Reykjavíku, kde sa presvedčivo potvrdila reálna možnosť dosiahnuť zásadný obrat k zníženiu zbrojenia a odzbrojenia, k uvoľneniu napätia. Potvrdilo sa, že nie je žiadnou „osudovou nevyhnutnosťou" našej a budúcich generácií žiť pod každodennou hrozbou jadrového Damoklovho meča. Nesmieme dopustiť, aby hriešne antihumánne záujmy a démonické snahy niekoľkých skupín mocných zabránili uskutočniť ľudstvu tento historický obrat k mieru a pokoju. V dobe, keď jadrová vojna by mohla zničiť sám život na našej planéte, je právo na mier základným ľudským právom, predpokladom života ľudského pokolenia i jeho vzájomných vzťahov. Obdobne ako u iných ľudských práv i tu kladieme zo svojich kresťanských pozícií dôraz na povinnosť zodpovednej služby. Otázka mieru a spravodlivosti oslovuje dnes všetkých ľudí a stáva sa naliehavou výzvou zabrániť uskutočneniu apokalyptických projektov hviezdnych vojen a presadiť zásadný obrat v smere k mierovému súžitiu.

Všetky referáty boli zhrnuté do stanoviska komisie, ktorá sa znovu prihlasuje k tomu, čo bolo zakotvené v Záverečnom akte z Helsínk, a to predovšetkým tak, že ľudské práva nesmú byť jednostranne zneužívané protimierovo, ako k tomu dochádza pri nepochopení ich globálneho charakteru obzvlášť pri obchádzaní zásady nevmešovania sa do práv iných národov.

KOMISIA PRE PODPORU ÚSILIA O ODZBROJENIE prejednávala ústrednú tému: „Za záchranu a rozvoj života" a na záver svojho jednania prijala toto stanovisko:

Posledné medzinárodné udalosti na nás tak silne zapôsobili, že sme v duchu Evanjelia rozvažovali, čo musíme učiniť, aby sme zachránili šťastný život na našej planéte. S veľkými nádejami sme privítali stretnutie M. Gorbačova a R. Reagana v Reykjavíku v októbri tohto roku. Táto schôdzka potvrdila reálnosť likvidácie jadrovej hrozby. Lutujeme, že americká strana zmarila možnosť dosiahnuť uzavretie dohôd, ktoré by znamenali zásadný prelom v tejto oblasti. Škoda, že sa táto historická príležitosť zmarila.

Prorocká zvesť Izaiáša 9, 4 a Iz 32, 17 nám ukázala, aký smutný je pohľad na „krv a oheň" a aký radostný je pohľad na „dielo spravodlivosti a bezpečnosti všetkých na zemi".

V kontexte s touto prorockou zvesťou sme mohli dobre vypočítať a obsahovo znovu vysvetliť najnovšie mierové iniciatívy ZSSR (J. Zaťko), a to ako pred Reykjavíkom, tak aj po dobu schôdzky. S uznaním sme konštatovali, koľko ochoty a štátnickej múdrosti sa skrýva v grandióznej mierovej iniciatíve ZSSR.

Pretože sa nás všetkých bezprostredne dotýkajú problémy militarizácie kozmu, postavili sme do teologickej kritiky celý systém hviezdnych vojen (dr. I. Kišš), lebo je v úplnom rozpore s tým, čo pokladáme za posvätné a nedotknuteľné. Človek má vstupovať do kozmu nie preto, aby ho zneužil k ničeniu života na zemi.

Ľudský egoizmus, ktorý sa vyznačuje túžbou po zbohatnutí bez ohľadu na to, či prinesie život alebo smrť, má svoju škodlivú podobu v praxi medzinárodných monopolov (ref. Z. Borza), ktoré sú práve dnes najväčšou prekážkou k dorozumeniu medzi národmi. Netrápi ich úbohá ľudská a sociálna situácia miliónov chudobných a nešťastných v Latinskej Amerike, ktoré vykorisťujú a ich národy zaťažujú obrovskými dlhami a finančnými postihmi. Preto pri rozbore príčin sociálnej biedy v rozvojových krajinách, povzbudení teológiou oslobodenia (ref. dr. J. Dubíny), sme sa zhodli na tom, že všetko musíme dobre vidieť, hlboko precítiť a v duchu solidarity jednať a pomáhať.

V úcte k hodnote života, ktorú sme si biblicky zdôvodnili (dr. J. Lukl), pou-

čení krásnym príkladom Komenského a jeho irenickými snahami (M. Molnárová), odmietame teológiu záhuby a smrti (ref. dr. K. Nandrásky). Odmietame teológiu atómovej smrti i preto, lebo vieme, že sme povolaní rozvíjať život so všetkými darmi milosti, ktoré od Boha prijímame. Navzdory sklamaniu a veľkému znepokojeniu, ktoré v nás vyvolal výsledok stretnutia štátnikov ZSSR a USA v Reykjavíku, nestrácame nádej. Podporujeme výzvu Svetového mierového kongresu v Kodani k uskutočneniu praktických krokov. Sme pripravení svojou prácou učiniť všetko pre to, aby sa život zachránil a naďalej rozvíjal pre blaho ľudstva.

Na záver učinili komisie ďalší smer svojej práce a stanovili hlavné študijné témy, ktorými sa budú zaoberať.

Veľká Morava po vyhnaní Metodových žiakov

Sotva možno pripustiť názor, že Svätopluk súhlasil s vyhnaním všetkých slovienskych duchovných z celého územia Veľkej Moravy. Podobne aj autor Života sv. Klimenta, ktorý sa veľmi kriticky vyjadruje po počínaní Wichinga, Svätopluka ospravedlňuje a tvrdí, že k prenasledovaniu by nemohlo dôjsť, keby bol Svätopluk vo svojom sídle prítomný. Tento v tej dobe viedol zrejme nejakú vojenskú výpravu a o celej veci nebol dokonale informovaný. Autor Života sv. Klimenta o Svätoplukovi v tomto kritickom momente píše: „O tom však nič nevedel knieža, otrocky naklonený oným bludárom. Bol totiž práve neprítomný. Keby bol býval prítomný, oni by neboli toto vyznávačom pravdy vykonali, lebo čo aj tisíc ráz nadržal knieža Frankom, jednako, hoci napoly zviera a ukrutný, bál sa cnosti týchto svätých mužov a najmä božieho zázraku tri razy učineného".

Podľa Života sv. Klimenta bolo z Veľkej Moravy vyhnaných okolo 200 pravoslávnych kňazov, a všetci biskupi. Išlo väčšinou o duchovných z Nitrianskeho kniežatstva, kde bol nemecký živel najsilnejší, ako aj o popredných biskupov a kňazov zhromaždených na sneme v Nitre. Možno preto predpokladať, že vyhnaním veľkomoravských biskupov a kňazov bola zničená cyrilometodská organizácia v centrálnej oblasti Veľkej Moravy, prevažne z Nitrianskeho kniežatstva, ale značná časť kňazov v okrajových oblastiach veľkomoravského štátu zostala na svojich miestach. Počet týchto sa však zvýšil v dôsledku príchodu vyhnancov hlavného centra Veľkomoravskej ríše. Prúd vyhnancov smeroval rôznymi smermi. Byzantskí občania a vyššia cirkevná hierarchia odišla do Bulharska, kde vznikla ich pričinením slávna bulharská Cirkev so slávnou ochridskou a preslavskou školou. Druhá časť sa odobrala do Vislianska a Sliezska. Jestvuje dostatok dôkazov, že do južného Poľska prenikal silný staroslovanský vplyv z Veľkej Moravy. Vzniklo tam niekoľko pravoslávnych biskupstiev, ktoré tvorili metropoliu. Pod pravoslávneho metropolitu patrili podľa poľského historika H. Paskiewicza Sandomir, Premyšl, Halič, Lublin, Mazovsko a tiež pravoslávne biskupstvo na Spiši. Sídlo slovanského metropolitu bolo podľa neho v Sandomiri. Pravoslávne biskupstvo bolo aj v Krakove. V katalógu krakovských biskupov sa medzi prvými spomínajú biskup Prochor a po ňom Prokulf. Obe mená sa vyskytovali skôr vo východnej Cirkvi než na Západe. Paszkiewicz upozorňuje na správu poľského kronikára Kadluba a predpokladá, že pravoslávnu metropoliu založil Boleslav Chrabrý, ktorý tým sledoval politické ciele. Táto metropoľa sa mala stať protiváhou vplyvu z Kyjeva. Tak Rusi ako aj Poliaci súperili o moc nad tzv. Červenými mestami v dnešnej východnej Haliči. Pravoslávny pôvod Cirkvi v Poľsku prezrádza tiež poľská náboženská terminológia, ktorú vidieť v najstaršom poľskom hymne na počesť Božej Matky zvanej Bogurodica, čo jasne svedčí o tom, že jej pôvodná verzia bola staroslovanská. Ďalšie dôkazy o cyrilometodskej Cirkvi v Poľsku priniesli archeologické vykopávky. Nálezy cirkevných stavieb na Wawele v Krakove a Tešíne v Sliezsku pripomínajú rotundy v Mikulčiciach a v Starom Meste. Celý rad chrámov v krakovskej oblasti bol zasvätený sv. Klimentovi, čo dokazuje úctu k svätcovi, ktorý bol tak obľúbený na Veľkej Morave, čo je tiež dôkaz o pôsobení vyhnaných pravoslávnych duchovných z Veľkej Moravy.

Ďalším útočiskom žiakov sv. Metoda boli Čechy. Tam sa pravoslávna viera ujala a udržala celé storočia, pretože našla ochrancov u českých kniežat Bořivoja, jeho manželky Ľudmily, u Václava, Břetislava, Vratislava II. a iných. Čechy dali pravoslávnej Cirkvi takých svätých, ako je sv. Ľudmila, sv. Václav, sv. Ivan a sv. Prokop. Vznikla tu slávna Kresťanská akadémia na Vyšehrade. V krajine pôsobili pravoslávni biskupi, ako Notarij, vychovávateľ sv. Václava, Vracen a iní. Vznikol tu slávny Sázavský monastier, ku ktorému patrili ďalšie filiálne monastiere.

Ďaleko lepšie podmienky mali žiaci sv. Metoda na východe Slovenska v oblasti Gemera, Abova, Šariša, Spiša a Zemplína. Tu pravoslávni kňazi pokračovali nerušene vo svojej činnosti. Niektorí historici tvrdia, že na východnom Slovensku sa nejakú dobu zdržoval aj sv. Sáva. Z konca IX. storočia je doložené založenie pravoslávneho biskupstva v Premyšli v terajšom Poľsku. K tomuto biskupstvu vtedy patrilo celé severovýchodné Slovensko. Ďalším biskupstvom bolo pravoslávne biskupstvo na Spiši. K týmto dvom biskupstvám patrilo celé severovýchodné Slovensko. Netreba zabudnúť na skutočnosť, že hranica medzi Poľskom a Uhorskom sa ešte v X. storočí tiahla po čiare Strážske, Vranov, Solivar a ďalej na západ. Možno povedať, že ešte jestvovalo pravoslávne biskupstvo na juhovýchodnom Slovensku, o ktorom hovorí Ján Stanislav. Podľa posledných archeologických vykopávok, zvlášť po odhalení rotundy v Michalovciach, ho možno lokalizovať práve tu, lebo, ako hovorí Vizdal zo Zemplínskeho múzea v Michalovciach, boli Michalovce v IX. storočí významným hospodárskym a cirkevným strediskom východného Slovenska. Takéto rotundy stavali

práve byzantské misie ako misijné cirkevné stavby. Podobná rotunda z IX. storočia bola objavená v Alba Julii v Rumunsku pod rímskokatolíckou katedrálou z XI. a z XIII. storočia. Tiež pri tejto rotunde bolo byzantské biskupstvo, ktoré možno analogicky predpokladať aj pri rotunde v Michalovciach. Veď neďaleko sídliaci Dákorománi (dnešní Rumuni v Transylvánii) prijímali kresťanstvo z Byzancie.

Nezabúdajme, že oblasť východného Slovenska bola pod silným vplyvom tak Kyjevskej Rusi ako aj Bulharskej ríše, v ktorej žiaci sv. Metoda dostali veľké možnosti pre svoju činnosť. Tí iste prejavovali záujem o svoje predošlé pôsobiská, o ktorých má dobré informácie autor Života sv. Nauma. Na bulharský vplyv u nás poukazuje aj tzv. bulharský nápev (pripiv bolharskij), ktorý sa zachoval v našich liturgických knihách dodnes.

V centrálnych oblastiach Veľkej Moravy, to je na Nitriansku a na Morave, asi roku 887 Cirkev ovládol Wiching, pretože Svätopluk vtedy viedol priateľskú politiku voči Nemecku. Táto politika však trvala iba päť rokov, pretože roku 892 sa jeho politika priateľských vzťahov s Nemcami zmenila a medzi Svätoplukom a Arnulfom, v tej dobe už nemeckým kráľom, nastala dlhá vojna, pri ktorej Svätopluka sprevádzali stále neúspechy. Až vtedy si Svätopluk uvedomil, čím bol vlastne Wiching a roku 893 ho vyhnal z krajiny. Wiching sa odobral k Arnulfovi, ktorý ho urobil svojím kancelárom.

Svätopluk zomrel roku 894. O konci jeho života sa medzi národom zachovala povesť, podľa ktorej vraj Svätopluk zmizol v strede svojho vojska a nikdy sa viac neukázal. Spamätal sa, lebo mu vtedy prišlo na um, že neprávom a akoby v zabudnutí za dobrodenie zdvihol zbraňe proti svojmu pánovi cisárovi a kmotrovi Arnulfovi, keďže si podmanili nielen Čechy, ale aj iné krajiny až po rieku Odru, z tejto strany až k Uhorsku až po rieku Hron. Dojatý ľútosťou za tmavej noci nikým nezbadaný vysadol na koňa, preklusal cez svoj tábor a utiahol sa na miesto ležiace na svahu Zobora, kde kedysi traja pustovníci v rozsiahlom a neprístupnom lese s jeho prispením a pomocou postavili chrám. Keď tam prišiel, na odľahlom mieste zabil koňa a svoj meč ukryl v zemi a na úsvite dňa prišiel k pustovníkom. Tí nepoznali, kto je, lebo bol ostrihaný ako mních a oblečený v pustovníckom rúchu. A kým žil, nebol nikým spoznaný, iba keď vycítil, že zomrie, vyzradil o sebe mníchom, kto je a hneď zomrel.

Túto tradíciu pojal do svojej Kroniky pražský latinský biskup Kozmas, ktorý skôr než sa stal pražským biskupom, sa roku 1099 zúčastnil diplomatickej cesty do Ostrihomu a tu ho vysvätili za kňaza. Túto povesť počul v Ostrihome, ale ako zástanca nemeckého latinského smeru v Čechách si ju upravil podľa svojho a Svätopluka opisuje vo farbách, ako ho videli nepriatelia Slovienov Nemci. Sotva by u slovienského pospolitého ľudu vznikla povesť ospevujúca priateľstvo a kmotrovstvo Svätopluka s nemeckým kráľom Arnulfom. Možno, že si Svätopluk uvedomoval, čo svojou politikou uprednostňovania latinstva a vyhnaním žiakov sv. Cyrila a Metoda spôsobil a koniec svojho života chcel stráviť v pokání za neprávosti, ktoré spáchal veľkomoravskej Cirkvi. Ak povesť medzi starými Slovienmi vznikla, mohla vyzerať iba takto. Pokiaľ ide o pustovníkov, Kozmova zmienka asi súvisí s jestvovaním kultu pustovníkov Ondreja-Svorada a Benedikta na nitrianskom Zobore. Kult týchto pustovníkov však nebol oficiálnymi rímskokatolíckymi miestami v Ostrihome uznaný, čo môže znamenať, že títo dvaja pustovníci boli zástancami pravoslávnej Cirkvi.

Po Svätoplukovej smrti sa stal veľkomoravským kráľom jeho syn Mojmír II., ktorý pokračoval v politike svojho otca. Netrvalo však dlho a Wiching získal mladšieho Mojmírovho brata Svätopluka, aby sa dal pod ochranu kráľa Arnulfa a začal odboj proti svojmu staršiemu bratovi. Keď Mojmír zvíťazil nad svojím bratom Svätoplukom, obrátil sa roku 899 do Ríma s prosbou, aby veľkomoravskej Cirkvi dal biskupov. Pápež Štefan V., ktorý exkomunikoval sv. Metoda, zakázal byzantskú liturgiu na Veľkej Morave a prikázal vyhnať pravoslávnu hierarchiu a kňazov, už nežil. Zomrel roku 891. V Ríme na pápežskom stolci pokračoval aj naďalej úpadok. Nástupcom Štefana V. sa stal Formosus, bývalý portský biskup a organizátor latinskej Cirkvi v Bulharsku. Po svojom návrate z Bulharska za pápeža Jána VIII. opustil svoju diecézu a utiekol do Francúzska, kde sa skrýval v kláštore v Saint Germaine a prisahal, že sa do Ríma už nevráti. Vrátil sa tam však za pápeža Marina a získal opäť portský biskupský stolec. Po smrti Štefana V. bol zvolený za pápeža. Na pápežskom stolci bol v rokoch 891 až 896. Po ňom nastúpil na pápežský stolec Bonifác VI., ktorý zomrel za 15 dní. Po Bonifácovi sa stal pápežom Štefan VII., ktorý bol na pápežskom stolci len 1 rok. Po uplynutí jedného roka bol pápež Štefan VII. zvrhnutý z pápežského stolca. Po ňom sa roku 897 vystriedali ešte dvaja pápeži Romanus a Teodor II., po čom bol zvolený Ján IX. (898—900). Tento sa zaoberal prosbou Mojmíra II. a poslal na Veľkú Moravu arcibiskupa Jána a biskupov Benedikta a Daniela, ktorí tam vysvätili arcibiskupa a troch biskupov, ktorí však boli latinského obradu. Proti tomu protestovali roku 900 nemeckí biskupi a poslali do Ríma list, v ktorom ustanovenie arcibiskupa a troch biskupov pápežskou stolicou dosiahli množstvom peňazí, čomu oni t. j. nemeckí biskupi neveria. Ďalej nemeckí biskupi dokazujú, že moravská krajina už dávno patrila k salzburskej cirkevnej provincii a k pasovskému biskupovi a preto žiadajú, aby bol obnovený tento právny stav. Ďalej sa vyhrážajú, že Moravania či chcú alebo nechcú, budú podrobení nemeckému národu. Na záver arcibiskup Teotmar dodáva: „Peniaze (to jest poplatky), ktoré Vám (pápežovi) podľa práva patria, som pre veľkú zúrivosť pohanov nemohol poslať ani sám, ani prostredníctvom iných ľudí; ale pretože s milosťou Božou bola Itália oslobodená, akonáhle budem môcť, tak Vám ich pošlem". (Do Itálie vtrhli Maďari, ktorí boli v tej dobe ešte pohanmi.) Aj rímskokatolícky teológ a historik František Dvorník tvrdí, že list Teotmara pápežovi Jánovi IX. je „otrasný dokument", ktorý dokazuje, že bavorskí biskupi tejto doby nejavili ani zďaleka tak veľký záujem o postup christianizácie v novopokrstených krajinách ako skôr o rozšírenie svojej moci a o svoj hmotný prospech.

Tento malý výlet do minulosti pápežstva a latinskej hierarchie na Veľkej Morave nám môže dokresliť situáciu na Veľkej Morave po cirkevnej stránke. Skutočnosťou však je, že táto Rímom dosadená latinská hierarchia sa nemohla ani poriadne ujať svojich funkcií, pretože Veľká Morava roku 905 pod údermi starých Uhrov zanikla. Ešte predtým od nej Nemci odtrhli Panóniu, odpadli Čechy a neskoršie Visliansko a východného Slovenska sa zmocnili Uhri. V dôsledku ich útokov zanikla aj latinská cirkevná organizácia.

Naproti tomu je dokázané, že v tros-

kách Veľkej Moravy zostalo pravoslávne duchovenstvo, ktoré v priebehu IX., X. a XI. storočia prepisovalo a tiež vytvorilo také nádherné skvosty našej cirkevnej, ale aj národnej literatúry, ako sú Život sv. Konštantína — Cyrila, Život sv. Metoda, Život sv. Václava, Krátky prológ sv. Ľudmily, Prológ o prenesení ostatkov sv. Václava, kánon sv. Václava (pieseň na utreni) a Pražské hlaholské zlomky, bez ktorých by sme si začiatky našich cirkevných a národných dejín nemohli ani predstaviť. Takýchto skvelých pamiatok vzniklo z pera našich pravoslávnych veľkomoravských autorov iste oveľa viac, ale boli zničené, pretože latiníci v priebehu dejín našich národov ničili všetky staroslovanské knihy bezohľadne, pretože to považovali za svoju náboženskú povinnosť a tiež preto, lebo tieto knihy boli najvyššou vrchnosťou rímskej Cirkvi zakázané. Aj keď ešte v kútiku srdca dúfame, že nejaké literárne pamiatky niekedy nájdeme, bude to iba pravoslávny Východ, možno Athos alebo aj ďaleký monastier sv. Kataríny v púšti na Sinajskom polostrove, pretože aj tam sa naše literárne poklady na svojom putovaní svetom dostali.

P. T.

Životné jubileum

Jeho Preosvietenosti JÁNA, biskupa michalovského

Jeho Preosvietenosť JÁN, biskup michalovský, dožíva sa 29. januára 1987 pekného životného jubilea — 50 rokov života.

Náš milý jubilant sa narodil v roku 1937 v Kravanoch, okres Trebišov. Nábožní rodičia vychovávali svojho syna v bázni Božej a vštepovali mu lásku k Bohu, ktorá ho priviedla nakoniec k tomu, že zatúžil stať sa služobníkom Cirkvi. Začal preto študovať teológiu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, ktorú úspešne ukončil v roku 1958. Toho istého roku uzavrel manželstvo s Žofiou, rod. Spišákovou. Sviatosť manželstva bola im udelená v pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach. Vedomý si toho, že Cirkev potrebuje mnohých dobrých pracovníkov, požiadal preto nebohého vladyku Metoda o chirotoniu na diakona a kňaza. Chirotonia na diakona bola vykonaná 8. novembra 1958 v katedrálnom chráme v Michalovciach, chirotonia na kňaza 16. novembra 1958 v pravoslávnom chráme v Stankovciach. Novokňaz Ján bol s platnosťou od 1. 12. 1958 ustanovený za správcu cirkevnej obce v Rakovci nad Ondavou, ale už v roku 1959 bol preložený na farnosť Šamudovce, kde pôsobil až do roku 1983.

V manželskom živote prežil náš jubilant 24 rokov a má 4 deti. Postihla ho však veľká strata, keďže pre ťažkú nemoc jeho manželka zomrela 10. marca 1980. Otec Ján sa duchovne vyrovnal s touto stratou a zostal verný Cirkvi, Božiemu oltáru a veriacemu ľudu.

Od roku 1983 odkryla sa pred naším jubilantom ešte väčšia perspektíva, ešte väčšie pole pôsobnosti v Cirkvi. Na požiadanie Posvätnej synody súhlasí, aby bol navrhnutý ako kandidát na biskupa pre uprázdnenú michalovskú katedru. V tom čase prijíma v Trojicko-sergijevskej lavre v Zagorsku (ZSSR) mníšsky postrih s menom Ján a je povýšený do hodnosti archimandritu. Dňa 21. mája 1983 bol náš jubilant zvolený za biskupa na zasadnutí Eparchiálneho zhromaždenia v katedrálnom chráme v Michalovciach. Dňa 22. mája 1983 v deň svätej Päťdesiatnice bol chirotonizovaný a intronizovaný za biskupa michalovskej eparchie. Pred naším jubilantom sa odkryli nové horizonty pôsobnosti medzi veriacim ľudom, na mierovom poli, v cirkevnej tlači a v celej našej pravoslávnej Cirkvi. Často cestuje do zahraničia, kde reprezentuje našu pravoslávnu Cirkev v mierovom hnutí i v medzicirkevných vzťahoch.

Náš jubilant bol ešte ako duchovný vyznamenaný za svoju statočnú prácu zo strany Cirkvi pochvalnými dekrétmi, titulom dekana, zlatým náprsným krížom, hodnosťou protojereja a zlatým krížom s ozdobami. Po prijatí mníšstva hodnosťou archimandritu, Radom sv. Cyrila a Metoda, od Ruskej pravoslávnej cirkvi Radom svätého Sergija Radonežského a mnohými ďalšími vyznamenaniami od zahraničných Cirkví (carihradskej, gréckej, gruzínskej a poľskej).

Pri tomto významnom životnom jubileu želáme nášmu Preosvietenému vladykovi Jánovi dobré zdravie, hojnosť milosti Božej a Božie požehnanie v jeho arcipastierskej službe i v jeho ďalšej práci pre blaho našej pravoslávnej Cirkvi, spoločnosti a pre mier vo svete.

Prot. JURAJ CAP,
arcidekan

Svätí pravoslávnej Cirkvi

JANUÁR

4. januára — Sobor 70 apoštolov bol ustanovený pravoslávnou Cirkvou preto, aby sa ukázala rovnosť každého zo sedemdesiatich apoštolov a aby sa zabránilo sporom pri ich uctievaní. Boli vybraní Ježišom Christom, aby hlásali evanjelium po celom svete. Sú to títo apoštoli: Jakub, brat Pána, evanjelista Marek, evanjelista Lukáš, Kleofáš, brat sv. Jozefa Snúbenca, Simeon, jeho syn, Barnabáš, Josios alebo Jozef, zvaný Varsava alebo Justos, Fadej, Ananiaš, arcidiakon Štefan, Filip, jeden zo siedmich diakonov, Prochor zo 7 diakonov, Nikanor zo 7 diakonov, Timon zo 7 diakonov, Parmen zo 7 diakonov, Timotej, Titus, Filemon, Onisimos, Epafrasos a Archipos, Silas, Siluán, Kriskent alebo Kriska, Krispos a Epenet, Andronik, Stachios, Amplios, Urban, Narkis, Apelios, Aristovulos, Irodion, alebo Rodion, Agav, Ruf, Asynkrit, Flegont, Erma, Patrov, Ermias, Linas, Gaius, Filologos, Lukios, Jason, Sosipater, Olympos alebo Olympan, Tertius, Erast, Kuart, Evod, Onisifor, Kliment, Sosfen, Apolos, Tichik, Epafrodit,

Karpos, Kodrat, Marek, Zinas, Aristarch, Pudas, Trofim, Marek, príbuzný Barnabáša, Artem, Akila Fortunat, Achaik.

Po zoslaní Svätého Ducha títo apoštoli hlásali evanjelium v rôznych krajinách a niektorí sa pripojili k apoštolom z počtu dvanástich, ako napr. evanjelisti Marek a Lukáš, spoločník sv. apoštola Pavla, Timotej, žiak evanjelistu Jána Bohoslovca, svätý Prochor a iní.

K 70 apoštolom patrili ešte dvaja a to sv. apoštol Kifas, ktorému sa zjavil Ísus po vzkriesení a Simeon, prezývkou Niger.

V 9. stor. pravoslávna Cirkev prijala od Jozefa Speváka kánon na deň Soboru 70 apoštolov.

11. januára — Ctihodný Teodozij Veľký žil v 5.—6. storočí a bol zakladateľom cenobitských monastierov. Narodil sa v Kapadocii v pobožnej rodine. Keďže mal veľmi pekný hlas, veľmi veľa čítal a spieval v chráme. V raných rokoch navštívil Svätú zem a stretol sa tam so sv. Simeonom Stĺpnikom (+ 495), ktorý ho požehnal a predpovedal mu budúcu pastiersku službu. Usadil sa v Palestíne v jaskyni na púšti, v ktorej podľa tradície nocovali traja mudrci, ktorí sa išli pokloniť Spasiteľovi. V tejto jaskyni žil sv. Teodozij Veľký 30 rokov v pôste a modlitbe. Začali k nemu postupne prichádzať tí, ktorí chceli žiť pod jeho vedením. Keď sa do jaskyne už nezmestili, ctihodný Teodozij odišiel z jaskyne a na inom mieste založil cenobitský monastier alebo lauru podľa pravidla sv. Vasila Veľkého (+ 379). Za krátky čas sa laura sv. Teodozija preslávila a žilo v nej do 700 mníchov. Podľa pokynov sv. Teodozija sa laura zaoberala sociálnou činnosťou a pomáhala chudobným a poskytovala príbytok cestujúcim a cudzincom. V monastieri sv. Teodozij postavil domy pre cestujúcich, nemocnice pre mníchov a laikov a tiež starobince. Keďže do laury prichádzali ľudia z mnohých krajín, slúžili tu bohoslužby po grécky, gruzínsky a arménsky.

Za panovania carihradského cisára Anastázia (491—518) vznikla Eutychiova a Severova heréza, ktorej prívrženci neuznávali ani sviatosti, ani kňazstvo. Cisár sa priklonil k heretikom a pravoslávnych začal prenasledovať. Ctihodný Teodozij vystúpil rozhodne na obranu pravoslávia a napísal v mene mníchov list cisárovi, v ktorom ho obviňoval z podporovania herézy. Potvrdil, že pustovníci a mnísi sa budú neochvejne pridržiavať pravoslávneho vyznania. Cisár sa na nejaký čas zmieril s pravoslávnymi, ale neskoršie znovu začal s ich prenasledovaním. Hoci ctihodný Teodozij bol už starcom, prejavil veľkú horlivosť, opustil monastier a prišiel do Jeruzalema a na Veľký piatok vystúpil na vyvýšené miesto a zvolal tak, aby všetci počuli: „Kto neuznáva štyri snemy, nech bude anatema!" Za toto smelé vystúpenie bol sv. Teodozij uväznený, ale po smrti cisára sa vrátil do monastiera. Zomrel roku 529 vo veku 105 rokov. Jeho telo bolo pochované v jaskyni, v ktorej žil na začiatku svojej askézy.

18. januára — Svätitelia Atanáz a Cyril Jeruzalemskí. Spoločnú oslavu týchto svätých ustanovila sv. Cirkev ako prejav hlbokej úcty a vďaky za dlhoročnú prácu pri stanovení dogiem pravoslávnej viery a ich horlivú obranu pred heretickým učením. Jednotlivo si svätá pravoslávna Cirkev pripomína pamiatku sv. Atanáza 2. mája a sv. Cyrila 9. júna, kedy aj uvedieme ich životopisy.

25. januára — Svätiteľ Gregor Bohoslovec, carihradský patriarcha, Otec a

Učiteľ Cirkvi sa narodil v zbožnej kresťanskej rodine roku 329 v Arianze (neďaleko od mesta Nazianzu Kapadocijského). Jeho otec Gregor bol nazianským biskupom. Matka sv. Nona vzbudila v ňom túžbu po vedomostiach a vzdelaní. Keď sa naučil čítať, matka mu darovala sv. Písmo. Sv. Gregor Bohoslovec dostal skvelé vzdelanie. Študoval v svojom rodnom meste, potom v Cézarei Kapadocijskej aj v Cézarei Palestínskej, v Alexandrii a v Aténach. V Aténach študoval sv. Gregor rétoriku šesť rokov, ale aj geometriu a astronómiu. Jeho učiteľmi boli známi pohanskí rétori Giromios a Proerizos. Spolu so sv. Gregorom študoval aj sv. Vasiľ Veľký — budúci arcibiskup Cézarey Kapadocijskej a budúci cisár Julián. Priateľstvo so sv. Vasiľom Veľkým prerástlo až do hrobu a známosť s cisárom Juliánom zvaným Odpadlík (361—369) sa obrátilo na nezmieriteľné nepriateľstvo.

Po ukončení štúdií zostal sv. Gregor nejakú dobu v Aténach a prednášal rétoriku. Vynikajúco ovládal predkresťanskú filozofiu a literatúru.

Roku 358 odišiel sv. Gregor tajne z Atén a vrátil sa k rodičom do Nazianzu. Tu takmer vo veku 30 rokov prijal sv. krst od svojho otca. Na pozvanie sv. Vasila Veľkého odišiel do Pontu, kde sa venoval asketickému životu.

Na žiadosť otca sa sv. Gregor vrátil roku 361 do Nazianzu a bol svojím otcom vysvätený za kňaza, ale opäť odišiel k sv. Vasilovi Veľkému, aby sa tam v askéze posilnil duševne a aby sa takto vrátil k svojim veriacim a presvedčil svojho otca, ktorý predtým na nátlak podpísal ariánsku formulu a aby verejne ľutoval svoj omyl a vyznal dogmatické ustanovenia I. všeobecného snemu. Okolo roku 372, kedy sv. Vasil Veľký založil niekoľko nových biskupstiev pre nové územné delenie tamojšej oblasti, povolal k arcipastierskemu slúženiu aj Gregora v meste Sasima. Funkcie biskupa sa tam však neujal, ale aby pomohol svojmu staručkému otcovi, zostal v Nazianze a po smrti otca viedol veriacich tohto mesta. Po smrti otca roku 374, neskôr aj matky, sestry Gregorie a brata Cézara odišiel okolo roku 375 do Selevcie v Isavrii, aby tam zasvätil svoj život myšlienkam o Bohu, a začal žiť tak, ako si to predstavoval a prial. Tu dostal správu o smrti sv. Vasila Veľkého, svojho verného priateľa, čo ešte viac v ňom upevnilo myšlienku vzdať sa sveta.

Po smrti carihradského patriarchu Valenta sa počet pravoslávnych značne zmenšil. Pokiaľ sa k pravoslávnym niekto hlásil, počítal sa za odvážlivca a vydával sa nebezpečenstvu. Chrámov sa zmocnili ariáni a previedli do svojej herézy takmer všetko obyvateľstvo Carihradu. S nástupom cisára Teodozia sa postavenie pravoslávnych zmenilo. Posilnení touto skutočnosťou sa malá skupinka pravoslávnych kresťanov obrátila s prosbou k sv. Gregorovi, aby prišiel urovnať cirkevné záležitosti hlavného mesta. Sv. Gregor súhlasil.

Ariáni robili všetko, aby znemožnili sv. Gregorovi uskutočniť jeho plán a pokúšali sa ho zavraždiť. Sv. Gregor nedal na ich nenávisť a začal smelo hlásať pravoslávne nicejské učenie. Keď prišiel do Carihradu, našiel tam iba zvyšky, alebo ako sám hovoril „stopy" po pravoslávi. Jeho slová boli také presvedčivé, že o nejaký čas sa počet jeho poslucháčov podstatne zväčšil. Mnohí zanechali ariánstvo a vrátili sa do pravoslávnej Cirkvi. Bohoslužby vykonával iba v súkromnom dome, nakoľko všetky chrámy boli v rukách ariánov. Neskôr bol tento dom prebudovaný na chrám s názvom „Anastazia" — vzkriesenie pravoslávia. V tomto dome predniesol

aj svoje vynikajúce slová „o bohosloví". Jeho meno sa stalo známe po celom svete, takže aj blažený Jeroným prišiel za ním, aby si vypočul jeho kázne a požiadal ho o niektoré rady.

V noci na Paschu 21. apríla 379, keď svätiteľ krstil nových členov pravoslávnej Cirkvi, tlupa ozbrojených ariánov vtrhla do chrámu Anastázia a začala na pravoslávnych hádzať kamene. Zabili jedného biskupa a poranili sv. Gregora.

Roku 380 cisár Teodozios vstúpil do hlavného mesta a odovzdal pravoslávnym všetky významnejšie chrámy, ktoré sa nachádzali v rukách ariánov. Ľud si želal, aby sa sv. Gregor stal biskupom Carihradu. Onemocnel však a počas jeho choroby bol tajne vysvätený za carihradského biskupa jeho bývalý priateľ filozof Maxim. Keď sa o tom dozvedel sv. Gregor, rozhodol sa zanechať carihradskú katedru, ale veriaci mu to nedovolili a vyhnali samozvanca z mesta. Roku 381 na Druhom všeobecnom sneme bol sv. Gregor potvrdený do hodnosti carihradského patriarchu. Po smrti antiochijského patriarchu Meletia sa sv. Gregor stal predsedajúcim na sneme. V nádeji, že zmieri západnú a východnú Cirkev, navrhol uznať za antiochijského patriarchu Pavlína. Keď na snem prišli tí, ktorí boli predtým proti sv. Gregorovi a v prospech Maxima, mnohí zvlášť egyptskí a macedónski biskupi odmietli ho uznať za carihradského patriarchu. Keď to svätiteľ videl, oznámil cisárovi, že sa vzdáva svojho úradu. Ešte raz prišiel na snem a rozlúčil sa s tamojšími biskupmi v pokoji. Na rozlúčku povedal: „Nešiel som na (carihradskú) katedru s radosťou, ale teraz z nej rád odchádzam". Vrátil sa do Nazianzu a tam viedol biskupstvo po svojom otcovi dovtedy, kým tam nebol ustanovený biskup v osobe Eulália roku 383. Koniec svojho života prežil sv. Gregor vo svojom rodisku, kde sa konečne mohol venovať asketickému a kontemplatívnemu životu. Zomrel 25. januára 389. Cirkev mu z vďaky za obranu pravoslávnej viery dala meno Bohoslovec, to je meno, ktoré mal milovaný Christov učeník, apoštol a evanjelista Ján.

Telo sv. Gregora bolo pochované v Nazianze. Roku 950 boli jeho sväté telesné pozostatky prenesené do Carihradu do chrámu Svätých apoštolov.

P. T.

ZA TAJOMSTVOM ZDRAVIA

II. ENZÝMY

Mladý švajčiarsky lekár mal v liečení dievča, ktoré bolo na pokraji smrti hladom, pretože nebolo schopné stráviť žiadne jedlo. Nijaké diéty nezabrali. Lekár sa zdôveril o obave smrti pacientky svojmu priateľovi, ktorý študoval starovekú literatúru. Ten si spomenul, že Pythagoras napísal 500 r. pred n. l., že ľuďom s totálnou neschopnosťou trávenia jedál pomáha na jemno rozomleté surové ovocie zmiešané s prírodným medom a kozím mliekom a radil, aby lekár predpis vyskúšal.

Lekár sa toho desil. Bolo to proti všetkým dietetickým pravidlám. Pacientka však umierala. Nebolo čo stratiť, nemocná prevzala zodpovednosť za pokus. Pacientka podané jedlo úplne strávila a cítila sa lepšie. Na počudovanie všetkých. Keď jej lekár dával presne to isté jedlo, ale prevarené, nestrávila ho. Ako čerstvé však áno.

Lekár preto pokračoval vo vyživovaní pacientky surovým ovocím, medom a kozím mliekom. Jej tráviaca sústava začínala postupne normálne fungovať a vracala sa jej sila. Jej diéta bola postupne rozširovaná o ďalšie jedlá, väčšinou surové, až dosiahla dokonalé uzdravenie.

Mladý lekár, ktorý zachránil život umierajúcej pacientke pomocou surového jedla, bol Švajčiar Max Bircher-Benner, neskoršie známy ako klasik dietetiky. Počas 40 rokov praktických aplikácií a experimentov na svojej klinike v Zürichu neskôr dokázal svojim skeptickým a konzervatívnym kolegom, že čerstvá surová strava obsahuje silné liečivé faktory.

V dobe, keď ešte neboli objavené vitamíny a enzýmy, dr. Birchner-Benner znovu objavil, že surové jedlo obsahuje mnoho výživnej energie a liečivú silu, ktorá sa ináč stráca ďalším varením.

Enzýmy — životná sila v surovom jedle

Dr. Birchner-Benner sám nedokázal vysvetliť, čo spôsobuje, že surová strava má tak podivuhodné liečivé vlastnosti. V posledných 20 rokoch sme sa o výžive naučili viac, než za posledných 20 storočí. Dnes vieme, že surové jedlo obsahuje vitamíny a enzýmy, ktoré sa ničia varením, vädnutím a priemyselným spracovaním. Bez enzýmov by naše telo zomrelo hladom i keby sme mali nadbytok jedla, pretože by ho nemohlo spracovať. Hovoríme hodne o vitamínoch, bielkovinách a mineráloch, ale vitamíny môžu pracovať len za prítomnosti enzýmov.

Jedlo, ktoré jeme, musí byť chemicky rozložené a premenené na stavebné látky tela. To je doprevádzané magickou prácou enzýmov.

Čo sú to enzýmy a ako pracujú

Predstavte si, že sa rozhodnete dať si na desiatu chlieb so syrom a mlieko. V tomto okamihu sa začína komplikovaný proces trávenia. Žľazy v ústach a žalúdku začnú produkovať enzýmy, ktorých bude skoro treba pri žuvaní, hltaní a trávení. Enzýmy sú katalyzátory, ktoré spôsobujú chemické zmeny v jedle a pripravujú ich na trávenie.

Začnete jesť desiatu a slinné žľazy okamžite uvoľňujú enzýmy, ktoré rozkladajú potravu ešte skôr, než príde do žalúdka.

Ptyalín, ktorý v slinách rozkladá škroby, cukry z chleba na meltózu. V žalúdku spôsobí enzým RENÍN zrazenie mlieka a premenu jeho bielkoviny kazeínu na aminokyseliny, ktoré je telo schopné vstrebať. RENÍN tiež uspôsobuje minerály v mlieku (Ca, P, Mg, K) na vstrebanie do krvi. Potom sa stávajú časťami vašich kostí, zubov, nervov atď. PEPSÍN štiepi bielkoviny. LIPÁZA štiepi tuky mlieka a syrov pre výživu buniek. Kyselina chlorovodíková je asi najdôležitejší žalúdočný enzým. Štiepi bielkoviny a celulózu a svojou kyslosťou ničí baktérie, prichádzajúce s jedlom. Zúčastňuje sa i na vyrovnávaní acidibazickej rovnováhy a na vstrebávaní Fe. V črevách spôsobia enzýmy konečný rozklad jedla, ktoré prechádzajú cez črevné steny do krvi, ktorej prúd roznáša živiny k orgánom a bunkám, kde sú potrebné. Žlč emulguje tuky a zúčastňuje sa na peristaltických pohyboch čreva. Pankreatická LIPÁZA mení tuky na mastné kyseliny. Mastné kyseliny potom vyživujú kožu, sliznice, nervy a mozog a hrajú životodarnú úlohu v liečebnom procese. Pankreatická LIPÁZA tiež pomáha pri asimilácii v tuku rozpustených vitamínov A, D, E. TRYPSÍN je ďalší pankreatický enzým, ktorý dokončuje rozklad bielkovín mlieka a syra po PEPSÍNE a RENÍNE. AMYLÁZA dokončuje trávenie škrobov a chleba. LAKTÁZA rozkladá mliečny cukor. STEAPSÍN pomáha

pri asimilácii tukov z mlieka a syra. AMYLÁZA zase škrobu. Za pomoci ďalších enzýmov je vaša desiata (chlieb so syrom a mlieko) za niekoľko hodín premenená v živé tkanivá vašich orgánov, kože, kostí a i.

Poznáme vyše 600 druhov enzýmov, ktoré sú zodpovedné za prakticky všetky vitálne pochody v tele. Enzýmy sú prítomné v každej bunke vášho tela a toto je tvorené miliardami buniek. Vitamíny, minerály a stopové prvky môžu byť použité iba za účasti zložitého enzymatického systému. Enzýmy sú zodpovedné za životodarný proces autolýzy nemocných a podradných buniek a ich náhradu bunkami novými pri pôste. Bez enzýmov nie je možné hojenie rán.

Vieme, že bielkoviny sú v tele v tzv. dynamickom stave, že sa neustále rozkladajú a resyntézujú (opätovne zlučujú) z aminokyselín krvnej plazmy — vďaka enzýmom. Keď k tomu pripočítame, že nás chránia pred zápalmi, podporujú liečenie, rozpúšťajú zrazeniny a nádory, vyhladzujú jazvy, rušia nepriaznivé účinky drog, pomáhajú pri formovaní a vylučovaní močoviny, pri zrážaní krvi, okysličovaní krvi a tkanív, angažujú sa v sexuálnom libide, sú priamo zodpovedné za náš celkový zdravotný stav, potom si uvedomíme, akú zázračnú silu majú tieto jemné substancie.

Enzýmy sú zodpovedné za normálne zdravé fungovanie všetkých procesov v tele, za naše mentálne a fyzické zdravie. Majú schopnosť omladiť alebo naopak, spôsobiť predčasné zostarnutie a smrť človeka.

Odkiaľ enzýmy pochádzajú

Máme enzýmy endogénne, ktoré si vyrába telo, a exogénne, obsiahnuté v jedle. Oba majú podobné vlastnosti a čím viacej enzýmov je obsiahnutých v jedle, tým ľahšie a účinnejšie vykonáva telo životné procesy. Pri onemocnení tráviacej sústavy môžu enzýmy obsiahnuté v jedle nahradiť enzýmy endogénne a zabezpečiť trávenie a vstrebávanie živín z jedla, v ktorom boli obsiahnuté. Keď enzýmy skončia svoju prácu, sú rozložené a nabudúce sú potrebné zasa nové. Keď jete surovú či krátko povarenú stravu, tráviaca sústava je zásobovaná enzýmami v jedle obsiahnutými a tie pomáhajú enzýmom endogénnym.

Varením, konzervovaním, pasterizovaním, upravovaním sú enzýmy ničené. Teraz vidíte, prečo dievča, o ktorom sa na začiatku kapitoly písalo, zachránilo surové jedlo. Jej enzymatický systém nebol v poriadku a varené jedlo, ktoré dostávalo, neobsahovalo nijaké enzýmy. Keď dostalo surové ovocie, surový med a surové kozie mlieko, bolo toto jedlo de facto schopné rozložiť samo seba. Obsahovalo všetky enzýmy nevyhnutné pre svoje vlastné strávenie. Med a ovocie vlastne ani tráviť nepotrebujú — vďaka svojej natrávenej forme prechádzajú priamo do krvi a kozie mlieko je známe ako veľký zdroj enzýmov.

Desať bodov pre dostatok enzýmov

1. Jedzte čisté surové jedlo (možno až 2/3).
2. Jedzte jedlo čo najčerstvejšie, čo najskôr po zbere.
3. V zime miesto čerstvého je najlepšie mrazené, a to hneď po rozmrazení.
4. Keď musíte zeleninu či ovocie variť, varte ju čo najkratší čas (čínske varenie, ktoré necháva zeleninu chrumkavú a spolovice surovú, ničí len časť enzýmov).
5. Každé sústo dobre prežujte — enzymatické trávenie sa začína už v ústach.
6. (Užívajte surové mlieko — špeciálne) kozie mlieko obsahuje veľa enzýmov.
7. Jedzte čo najviac fermentovaných jedál (fermenty je starší názov pre enzýmy), a to domácu kapustu, domáce kyslé mlieko, domáci jogurt, domáci kefír, domáci tvaroh, domácu nakladanú zeleninu.

8. Surové obilie a iné semienka, dobre naklíčené, B-B Müsli.
9. Kúpte si strojček na extrakciu šťavy a pite čerstvé šťavy — z mrkvy, červenej repy, kelu, zeleru, rajčín, jabĺk, hrušiek, broskýň, hrozna... Nemiešajte ovocie so zeleninou. Šťavy pite medzi jedlami alebo pred nimi, ale hlavne ihneď po ich vytlačení.
10. Obohaťte svoju stravu o tieto jedlá špeciálne bohaté na enzýmy — pivovarské droždie (enzýmy, B-vitamíny, bielkoviny); med surový, neohrievaný, ani do horúceho čaju (enzýmy, vitamíny, peľ); papaya (obsahuje enzým PAPAÍN); šípky (enzýmy, vitamíny C a P); morské chaluhy (minerály, vitamíny, enzýmy, jód). Všetky tieto jedlá obsahujú okrem enzýmov tiež vitamíny a minerály, čo sú koenzýmy — t. j. pomáhajú enzýmom v ich práci.

Použitá literatúra:
Ruth Bircher: Eating Your Way to Health, Faber and Faber, London.

Zo života prešovskej eparchie

Kňazské jubileum

28. januára 1987 uplynie 25 rokov od chvíle, keď prot. Ján Lakata, okresný arcidekan a správca farnosti Bardejov, po prvýkrát držal na svojich kňazských rukách „svätého Ahnca" a spomínal si modlitebne na svojich príbuzných živých a mŕtvych. To sa stalo po chirotonii, ktorá sa uskutočnila uvedeného dňa.

Dôstojný jubilant narodil sa 20. 10. 1937 vo Vagrinci, okr. Svidník. Po ukončení stredoškolského vzdelania nastúpil na Pravoslávnu bohoslovecku fakultu v Prešove, ktorú úspešne ukončil 28. júna 1960. Po splnení dvojročnej vojenskej služby prijal svätosť manželstva s Alžbetou Petrigáčovou 20. 1. 1962. O týždeň, 28. januára 1962 v katedrálnom chráme v Prešove prijal kňazské svätenie, aby sa mohol ujať dušpastierskej práce, ktorú začal vo Vyšnej Olšave, okr. Svidník. Odtiaľ bol 1. 12. 1964 preložený do Výškoviec a 1. 10. 1969 preložený na farnosť Bardejov, kde úspešne pôsobí dodnes. Za jeho obetavú prácu na Vinici Hospodnej dostalo sa mu viacero vyznamenaní a funkcií. Roku 1975 bol vymenovaný za okresného arcidekana okresu Bardejov. O rok pozdejšie bol povýšený na protojereja. Roku 1982 bol vyznamenaný právom nosenia náprsného kríža s ozdobami, a vlani bol zvolený za člena Metropolitnej rady. Jubilanta aj touto cestou pozdravujeme a želáme mu pevné zdravie, osobnú i rodinnú spokojnosť a hojnosť Božej milosti do ďalších rokov ušľachtilej dušpastierskej práce.

Na mnohaja i blahaja lita!

Posviacka chrámu

Dňa 16. novembra 1986 farnosť Driečna prežívala radostný deň. Mala k tomu dve príčiny. Uvedeného dňa privítala svojho archijereja, Preosvieteného vladyku Nikolaja, ktorého doprevádzal prot. Michal Kernaševič, riaditeľ ÚER v Prešove. Vladyka Nikolaj zavítal do Driečnej, aby posvätil tamojší zvonku i znútra obnovený chrám, zasvätený sv. Bazilovi Veľkému. Po privítaní začala sa posviacka obnoveného chrámu, ktorú vykonal Preosvietený vladyka Nikolaj s duchovenstvom z okolia a diakonom o. Emilom. Po nej sa slúžila sv. liturgia, na ktorej predniesol kázeň mitr. prot. Peter Cuper. Po sv. liturgii k veriacim